

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 22 грудня 2025 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»
Віра РОГОВА
Наказ від 22 грудня 2025 р. № 353

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ
(дистанційна форма навчання)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена з урахуванням вимог до професійної діяльності педагогічних працівників закладів позашкільної освіти відповідно до Закону України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 № 1841-III (зі змінами), Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13.12.2022 № 2834-IX, постанови КМУ від 20.08.2003 №1301 «Про вдосконалення системи організації роботи з виховання дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах», інших нормативно-правових актів, що регулюють різні аспекти діяльності закладів позашкільної освіти, про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти (від 21.08.2019 р. № 779), про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності (від 27.08.2010 № 796), про вдосконалення системи організації роботи з виховання дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах (від 20.08.2008 № 993), про затвердження переліку позашкільних навчальних закладів та заходів з позашкільної роботи з дітьми, а також закладів та заходів у галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету (від 17.08.2002 № 1133), про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і Положення про позашкільний навчальний заклад (від 06.05 2001 № 433, листа Міністерства освіти і науки України від 10.06.2022 року №1/6267-22 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.09.2009 №1494 «Про затвердження Плану заходів щодо підвищення рівня патріотичного виховання учнівської та студентської молоді шляхом проведення на постійній основі тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність педагогічного працівника та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний керівник гуртка має бути готовим до виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі позашкільної освіти; психолого-педагогічної підтримки, утвердження української національної ідентичності, розвитку творчої обдарованості здобувачів позашкільної освіти; інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми: професійний розвиток керівників гуртків відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей керівників гуртків закладів освіти, необхідних для організації освітньої діяльності.

Основні завдання програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей керівників гуртків;
- поглибити й розширити знання керівників гуртків з теорії і практики позашкільної освіти, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі освіти;
- удосконалити вміння керівників гуртків відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері позашкільної освіти;

- сутності Закону України «Про позашкільну освіту», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»;
- планування освітньої та дозвілєвої діяльності;
- сутності, складових та актуальних аспектів психологічної підтримки, роботи з творчо обдарованими дітьми, національно-патріотичного виховання, інклюзивної освіти;
- знання шляхів ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, задоволення освітніх послуг у територіальних громадах.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- формувати у вихованців гуртків ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді;
- використовувати потенціал партнерських організацій (їхні ресурси, досвід, експертизу) для збагачення освітнього процесу та підвищення його впливу на психологічну підтримку, педагогічний супровід розвитку творчої обдарованості, формування національної ідентичності здобувачів позашкільної освіти;
- готовність до інноваційної та проєктної діяльності у сфері психолого-педагогічної підтримки, розвитку творчої обдарованості, національно-патріотичного виховання, профільної освіти та професійного самовизначення вихованців гуртків у співпраці з партнерськими організаціями.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей позашкільної освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- утвердження національно-патріотичних і демократичних цінностей (патріотизм, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- професійна етика, рефлексія та саморозвиток.

Розробник освітньої програми	Гаврилюк Валерій Юрійович , методист навчально-методичного кабінету «Центр національно-патріотичного виховання», старший викладач кафедри суспільно-гуманітарної освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації керівників гуртків (дистанційна форма навчання)
Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей керівників гуртків
Цільова аудиторія	Керівники гуртків закладів освіти
Обсяг (тривалість) у годинах або кредитах ЄКТС	60 год / 2 ЄКТС (24 год аудит. год. + 36 год – керована самостійна робота)
Перелік компетентностей, що	A1 Мовно-комунікативна компетентність (A1.1, A1.2, A1.3, A1.4); A2 Предметно-методична компетентність (A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5, A2.6, A2.7); A3 Інформаційно-цифрова компетентність (A3.1, A3.2, A3.3);

вдосконалюватимуться	Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проєктувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://kristti.com.ua/

Зміст освітньої програми

№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження				
		Кількість годин				
		лекційні	семінарські	практичні	самостійні	усього
Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів ХХІ століття		2			6	10
1.1.	Мова як чинник формування національної ідентичності українців	2				2
Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище гуртка: територія безпеки та розвитку				6	4	10
2.1	Українське мистецтво у формуванні національної культури особистості			2		
2.2	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу			2		
2.3	Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»			2		
Модуль ІІІ. Фаховий. Організація роботи керівника гуртка закладу позашкільної освіти		2		10	16	38

3.1.	Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення освітньої діяльності гуртків	2				2
3.2.	Організація та зміст освітньої діяльності гуртків в умовах воєнного стану і суспільних викликів			2		2
3.3.	Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти			2		4
3.4.	Організаційно-педагогічні аспекти роботи з творчо обдарованими і талановитими вихованцями гуртків			2		2
3.5.	Позитивний імідж гуртка і засоби його формування. Брендуння освітніх послуг			2		2
3.6.	Інформаційно-цифрова компетентність керівника гуртка та засоби її формування			2		2
Модуль IV. Діагностико-аналітичний				8	6	8
4.1.	Вхідне діагностування			2		2
4.2.	Конференція з обміну досвідом			2		2
4.3.	Захист випускних робіт			2		2
4.4.	Вихідне діагностування			2		2
	Разом:	6		18	36	60

Модуль I. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття

1.1. Мова як чинник формування національної ідентичності українців

Поняття мовної ситуації та мовної політики. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та його ключові положення щодо використання державної мови у сфері освіти, культури, медіа та публічного управління. Визначення викликів сучасної мовної ситуації в Україні: двомовність, суржик, глобалізація.

Історичний розвиток української мови: від Київської Русі до незалежної України. Утиски та репресії щодо української мови у період імперій та радянської влади. Відродження мови як символу національної ідентичності в сучасній Україні. Проблематика багатомовності: баланс між захистом прав мовних меншин і популяризацією державної мови. Роль освіти, медіа та позакласної роботи у зміцненні мовної культури. Регіональні особливості мовної ситуації в Україні.

Методика та освітні заходи з популяризації української мови. Використання творчих і пошукових проєктів для формування позитивного ставлення до української мови та культури. Перспективи розвитку мовної політики України в контексті національної ідентичності.

Модуль II. Професійний. Освітнє середовище гуртка: територія безпеки та розвитку

2.1 Загальна характеристика можливостей системи дистанційного навчання

Системи дистанційного навчання: основні характеристики, можливості. Створення акаунту. Реєстрація на курси з основного та додаткових фахів, спецкурсів. Робота в середовищі, а саме: складання тестових завдань, способи розміщення виконаних завдань, комунікація, зворотній зв'язок.

2.2. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних закладах освіти. Указ

Президента України Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в новій українській школі. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів. Спілкування як фактор психопрофілактики агресивної поведінки учнівської молоді. Організаційні аспекти протидії булінгу. Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення в дітей різних вікових категорій, вплив стресу на успішність навчання учнів. Способи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в учнів.

2.3. Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство. Організація професійного розвитку педагогічного колективу з питань інклюзивної освіти, сприяння співпраці з батьками учнів з особливими освітніми потребами, впровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності інклюзивного середовища.

Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, а також виявлення та вирішення можливих труднощів. Взаємодія з батьками учнів та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема, використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик.

Модуль III. Фаховий. Організація роботи керівника гуртка закладу позашкільної освіти

3.1. Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення освітньої діяльності гуртків

Суть, мета, основні завдання освітньої діяльності гуртків. Структура, основні напрями позашкільної освіти. Перспективи розвитку позашкільної освіти в умовах освітніх змін і суспільних викликів. Правовий аналіз базових нормативних документів (законів, наказів, концепцій та програм), що регламентують освітню діяльність гуртків: Закон України «Про позашкільну освіту», Концепція позашкільної освіти в умовах воєнного стану. Концептуальні напрями освітніх змін: компетентнісний підхід, виховання на цінностях, національно-патріотичне виховання, педагогіка партнерства, інклюзія тощо. Правовий статус керівника гуртка і його вихованців. Тривалість занять та структура навчального року. Особливості організації індивідуальної та групової роботи вихованців гуртків. Типові навчальні плани гуртків, їх урахування в освітній діяльності. Основні вимоги до змісту та оформлення навчальних програм із позашкільної освіти. Методичні рекомендації щодо змісту та оформлення навчальних програм із позашкільної освіти.

3.2. Організація та зміст освітньої діяльності гуртків в умовах воєнного стану і суспільних викликів

Адаптація освітнього процесу до умов воєнного стану. Зміни у виховному процесі під час воєнного стану. Організація безпечних умов для навчання та виховання учасників гуртків. Роль освітніх гуртків у підтримці психологічного стану дітей та молоді. Організація занять гуртків з використанням технологій дистанційного та змішаного навчання. Розвиток

військово-патріотичних цінностей учасників гуртків. Культурна та мистецька діяльність у воєнний період. Організація театральних постановок, вистав, музичних заходів тощо в умовах воєнного стану. Розвиток художніх здібностей та креативного мислення через мистецькі гуртки. Організація гуртків з метою соціалізації та адаптації дітей-військових. Організація заходів з соціалізації та інтеграції учасників у відновлене суспільство.

3.3. Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти

Основні нормативні документи з організації національно-патріотичного виховання в закладі освіти. Концепція національно-патріотичного виховання. Інноваційні форми національно-патріотичного виховання в закладі освіти. Організація освітнього процесу та взаємодії учасників освітнього процесу на засадах відкритості, толерантності, базуючись на національних традиціях, етнічних звичаях українського народу, культурних аспектах, принципах міжкультурного спілкування.

3.4. Організаційно-педагогічні аспекти роботи з творчо обдарованими й талановитими вихованцями гуртків

Методики, інструменти для виявлення творчих обдарувань, талантів учасників гуртків. Психологічні аспекти діагностики творчих здібностей та потенціалу особистості. Індивідуалізація підходу до роботи з творчо обдарованими вихованцями. Розробка індивідуальних навчальних програм, завдань для талановитих учасників гуртків. Підтримка, стимулювання розвитку творчих здібностей кожного вихованця. Організація та проведення творчих майстерень, проєктів. Планування та ведення творчих майстерень з різних напрямків мистецтва, науки, техніки тощо. Організація, підтримка проєктної діяльності для розвитку талантів і творчих здібностей вихованців.

3.5. Позитивний імідж гуртка, засоби його формування. Брендування освітніх послуг

Сутність позитивного іміджу гуртка / закладу позашкільної освіти. Соціально-культурна, економічна та організаційна доцільність позитивного іміджу гуртка. Алгоритм проєктування, реалізації позитивного іміджу. Основні етапи формування позитивного іміджу гуртка. Соціальне партнерство у формуванні позитивного іміджу гуртка. Імідж керівника гуртка як базовий компонент іміджу творчого об'єднання. «Лайфхаки» для керівника гуртка щодо формування його іміджу. Моніторинг ефективності формування (розвитку) позитивного іміджу гуртка. Інтерактивні вправи «Гурток моєї мрії», «Мій позитивний імідж». Мозковий штурм «Сучасні тренди гурткової роботи».

3.6. Інформаційно-цифрова компетентність керівника гуртка та засоби її формування

Цифрова трансформація освіти. Перехід до нової активної форми фіксації процесу і результатів освітньої / творчої / виховної діяльності гуртка в цифровому контенті. Інформаційно-цифрова компетентність керівника гуртка. Дескриптори цифрової компетентності: інформаційна грамотність, цифрова ідентифікація особистості, комунікація, взаємодія в цифровому суспільстві, навчання впродовж життя в цифровому середовищі, безпека в цифровому середовищі, створення цифрового контенту. Цифрове освітнє середовище ЗПО. Банк даних цифрових ресурсів керівника гуртка: вебсайти, репозитарії, Е-бібліотеки, медіатеки тощо. Цифрові виховні наративи як засіб формування ціннісних орієнтирів здобувачів освіти. Цифрові портфоліо педагогів і вихованців гуртків.

Питання для самостійного опрацювання

1. Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення освітньої діяльності гуртків.
2. Безпечний освітній простір гуртка: фізична та психологічна безпека учасників освітнього процесу.
3. Психологічна підтримка здобувачів позашкільної освіти: кращі практики.
4. Екосистемний підхід до освітньої діяльності гуртків у територіальних громадах.
5. Алгоритм проєктування та реалізації позитивного іміджу гуртка.

6. Розвиток високотехнологічних напрямів освітньої діяльності гуртків (LEGO-конструювання, судно- та авіабудування, робототехніки, цифрових технологій, STEM / STEAM / STREAM-освіти).
7. Формування національно-культурної ідентичності вихованців гуртків.
8. Українське народознавство як засіб національно-патріотичного виховання в гуртках.
9. Матеріальна та духовна культура українського народу у виховній системі гуртка.
10. Мета, завдання та зміст військово-патріотичного виховання дітей і учнівської молоді засобами позашкільної освіти.
11. Організаційно-педагогічні аспекти роботи з творчо обдарованими і талановитими вихованцями гуртків.
12. Організація та зміст науково-дослідницької діяльності вихованців гуртків.
13. Професійна орієнтація та професійне самовизначення вихованців гуртків.
14. Зміст поняття, мета та завдання цифрового освітнього середовища гуртка.
15. Цифрові портфоліо керівників і вихованців гуртків.
16. Штучний інтелект в освітній діяльності гуртків.

Список використаних джерел

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Бех І.Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ–Чернівці: «Букрек», 2018. 320 с.
3. Бойко А.Е. Зміст і технології позашкільної освіти для вихованців молодшого шкільного віку: методичні рекомендації. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 102 с.
4. Виховання громадянина-патріота: моделі соціального партнерства: методичний посібник / Харченко Н.В., Окушко Т.К., Шпиг Н.О та ін.; наук. ред. Н. В. Харченко. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 322 с.
5. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
6. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан, О.М. Євдін, В.М. Могильниченко, О.В. Горіцький, О.П. Жихарев, О.М. Крикун; за заг. редакцією к.м.н. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
7. Діти та війна. Навчання технік зцілення / Патрік Сміт, Атле Дирегров, Вільям Юле. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2022. 108 с.
8. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.
9. Збірник документів по організації позашкільної освіти. Київ, 2002. 444 с.
10. Компетентнісний підхід у навчально-виховному процесі позашкільного навчального закладу: метод. посіб. / В.В. Вербицький, А.Е. Бойко, А.В. Корнієнко та ін.; за ред. В.В. Мачуського. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
11. Концепція позашкільної освіти в умовах воєнного стану (проект). URL: <https://pou.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/Kontseptsiya-pozashkilnoyi-osvity-v-umovah-voennogo-stanu-2024.pdf> (дата звернення: 20.12.2024).
12. Корнієнко А.В. Зміст і технології позашкільної освіти для вихованців підліткового віку: методичні рекомендації. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 112 с.
13. Модернізація організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти: методичний посібник / А.Е. Бойко, В.В. Вербицький, А.В. Корнієнко, О.В. Литовченко; за ред. В.В. Мачуського. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 223 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723075>
14. Мосякова І.Ю. Концептуальні основи модернізації змісту позашкільної освіти: практ.-орієнтов. посіб. К.: Пед. думка, 2018. 121 с.
15. Новації позашкільної освіти в умовах воєнного стану: збірник методичних матеріалів з позашкільної освіти. Київ: НЕНЦ, 2023. 144 с.

16. Позашкільна освіта: теоретичні і практичні аспекти розвитку: у 3 кн.: монографія /за заг. ред. Л.В. Тихенко. Суми: Університетська книга, 2013. Кн.1. 270 с.
17. Сущенко Т. І. Позашкільна педагогіка: навчальний посібник. К.: ПТЗО, 1996. 143 с.
18. Формування у вихованців позашкільних навчальних закладів базових компетентностей: монографія / В.В. Вербицький, Л.М. Бондар, А.Е. Бойко, А.В. Корнієнко та ін.; за ред. В.В. Мачуського. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 330 с.
19. Формування ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах: монографія / за ред. В. В. Мачуського. К.: ТОВ «Задруга», 2017. 220 с.